

نگاهی به وجود حقیقی خارجی الفاظ

نویسنده حمزه تمیمی

۱۳۹۷ خورشیدی

تميمي، حمزه، ١٣٥٧

مشخصات نشر: بوشهر: انتشارات ۱۰۰ [صد] برگ، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۱۲۶ ص: ۵/۱۴ x ۵/۲۱ س.م.

شباک: ۷-۵-۹۶۷۲۲-۶۰۰-۹۷۸ : ۱۳۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: معنی شناسی (فلسفه)

Semantics (Philosophy): موضوع

موضوع: مباحث الفاظ

Semantics (Islamic law) موضوع

ردہ کی کمرہ: ۱۳۹۷ ۸ن۸ت / ۸۴۰

۱۴۹/۹۴ رده بند دیویی:

شماره کتابساز ملی: ۵۱۵۲۹۰

نگاهی به وجود حقیقی خارجی الفاظ

نویسنده: حمزه تمیمی

ناشر: انتشارات ۱۰۰ برگ

چاپ اول: ۱۳۹۷

تعداد: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۳۰۰۰ تومان

شایک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۷۲۲-۵-۷

دفتر فروش: بوشهر خیابان امام خمینی - خیابان فردوسی (پل پور درویش) کتابسرای باران

تلفن: ۰۷۷۳۳۳۲۴۶۷۵ - ۰۹۳۳۷۶۹۹۴۵۹ - www.nashr100barg.ir

فهرست مطالب

مقدمه.....	۱۹
فصل اول: روش تحقیق و وجودات.....	۲۱
بخش نخست: روش تحقیق.....	۲۲
۱- طرح موضوع.....	۲۲
۲- علت انتخاب موضوع.....	۲۳
۳- بررسی رون و جنبه.....	۲۴
۴- سؤال اصلی.....	۲۵
۵- سؤالات فرعی.....	۲۵
۶- مفروضات.....	۲۵
۷- فرضیه.....	۲۶
۸- مفاهیم.....	۲۶
۹- متغیرها.....	۲۷
۱۰- روش تحقیق.....	۲۷
۱۱- سازمان‌دهی تحقیق.....	۲۷
۱۲- جمع‌آوری مواد خام.....	۲۸
بخش دوم: وجودات.....	۲۸
(۱) وجود.....	۲۸

- (۱) تعریف وجود ۲۸
- (۲) اقسام وجود ۳۰
- (۱) دو وجود حقیقی ۳۱
- (الف) وجود حقیقی عینی و خارجی ۳۱
- ا- (۱) تعریف وجود حقیقی خارجی ۳۱
- ب- (۱) مباحث وجود حقیقی خارجی ۳۱
- ب- (۱) وجود - عینی خارجی علت و معلول ۳۲
- ب- (۲) وجود - عینی - ارجی بالقوه و بالفعل ۳۲
- ب- (۳) وجود حقیقی خارجی - امر و عرض ۳۳
- ب- (۱) وجود حقیقی ذهنی ۳۳
- ب- (۱) تعریف وجود حقیقی ذهنی ۳۳
- ب- (۲) ادله وجود حقیقی ذهنی ۳۴
- (۳) شباهت و تفاوت وجود حقیقی خارجی با وجود - عینی - ذهنی ۳۴
- ۳- الف) شباهت آن دو ۳۴
- ۳- ب) تفاوت آن دو ۳۵
- (۴) وجود حقیقی خارجی اصل است نه وجود حقیقی ذهنی ۳۵
- (۲) دو وجود جعلی ۳۶
- (۱) اقسام آن ۳۷
- (۱) وجود جعلی لفظی ۳۷

- ۱- الف) علت نیاز به وجود جعلی لفظی ۳۷
- ۱- ب) اقسام وجود جعلی لفظی ۳۸
- ۱- ج) عدم توجه انسان به الفاظ ۳۹
- ۱- د) شاهد بر رابطه الفاظ و وجود حقیقی خارجی ۳۹
- ۲) وجود جعلی کتبی ۴۰
- ۲ الف) علت نیاز به وجود جعلی کتبی ۴۰
- ۲ ب) انواع وجود جعلی کتبی ۴۰
- ۲- ج) رابطه وجود جعلی کتبی با وجود جعلی لفظی ۴۱
- ۲) چگونگی نقش دو جرد اعتدالی در تبیین وجود حقیقی خارجی ۴۱
- ۳) وجود حقیقی خارجی در دو جرد اعتباری در زبانها ۴۱
- ۴) علم‌هایی که تبیین‌کننده وجود خارجی هستند ۴۲
- ۱- ۴) علم فلسفه ۴۳
- ۲- ۴) علم منطق ۴۴
- الف) آله ۴۴
- ب) قانون ۴۵
- ج) مراعاتها ۴۵
- د) الذهن عن الخطأ في الفكر ۴۶
- ۳- ۴) علم اصول ۴۶
- فصل دوم: وجود حقیقی خارجی تصورات ۴۹

مقدمه ۵۰

الف) مباحث مشترک منطقی و اصولی وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات. ۵۰

۱) دلالت وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۵۰

۱-۱) تعریف دلالت ۵۰

۲) اسام دلالت ۵۰

۳-۱) کدام یک از دلالت ها معتبر است ؟ ۵۲

۱-۴) اسام دلالت وضعی لفظی ۵۳

۲) استعمال دلالت جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۵۴

۲-۱) ماهیت استعمال ۵۴

۲-۲) تفاوت استعمال با و انعم ۵۴

۲-۳) چگونه متکلم در هنگام استعمال لفظ، وجود حقیقی خارجی را تصور می کند؟ ۵۵

۳) مفرد و مرکب وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۵۶

۴) مختص، مشترک، مرتجل، حقیقت و مجاز، ترادف، تباين وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۵۷

ب) مباحث اختصاصی منطقی الفاظ وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات .. ۶۰

الف) کلی و جزئی وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۶۰

ب) نسبت های چهارگانه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۶۰

ج) کلیات خمس وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ۶۲

ج) مباحث اختصاصی اصولی الفاظ وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات ... ۶۵

۱) اصول لفظی وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۶۵
۲) صحیح و اعم وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۶۶
۳) استعمال وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات در اکثر از وجود حقیقی خارجی واحد.....	۶۷
۴) مشتق وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۶۸
۵) عام و خاص، مطلق و مقید وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۶۸
۶) مجمل و مبین وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۶۹
الف) نون.....	۶۹
ب) ظاهر.....	۷۰
ج) مجمل.....	۷۰
د) مأول.....	۷۰
د) تعاریف وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصورات.....	۷۱
اقسام تعاریف.....	۷۳
۱) تعریف حدی و رسمی.....	۷۴
۲) تعریف به مثال.....	۷۴
۳) تعریف به تشبیه.....	۷۵
۴) تعریف به تقسیم.....	۷۵
فصل سوم: وجود حقیقی خارجی تصدیقات.....	۷۷
بخش اول.....	۷۸

- الف: مباحث منطقی وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصدیقات ۷۸
- (۱) تعریف قضیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۷۸
- الف) مرکب تام و ناقص ۷۸
- ب) مرکب تام خبری و انشائی ۷۹
- (۲) اقسام قضیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۷۹
- (۱) موجه و سالبه قضیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۰
- (۴) اجزای قضیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۰
- (۵) تقسیمات قضیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۱
- الف) تقسیم قضیه به لحاظ موضوع وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۱
- (۱) اقسام آن ۸۱
- ۱- الف) قضیه شخصی ۸۲
- ۱- ب) قضیه طبیعی ۸۲
- ۱- ج) قضیه محصوره ۸۲
- ۱- د) قضیه مهمله ۸۳
- (۲) کدام یک از این چهار نوع قضیه در علوم و زبان معتبر است؟ ۸۳
- (۳) اقسام قضیه محصوره ۸۳
- ب) تقسیمات دیگر برای حملیه وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۴
- (۶) اقسام حمل وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۵
- (۱) حمل طبیعی و حمل وضعی ۸۵

- ۲) حمل ذاتی اولی و حمل شایع صناعی ۸۶
- ۳) حمل موافات و حمل اشتقاق ۸۶
- ب) مباحث اصولی وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات تصدیقات ۸۷
- مفاهیم وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۷
- ۱- تعریف مفهوم و منطق ۸۷
- ۲- حجت مفهوم ۸۸
- ۳- اقسام منطق ۸۸
- ب) حجج این دلالات ۸۹
- ۴) اقسام مفهوم وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۸۹
- الف) اقسام مفهوم موافق ۹۰
- ب) اقسام مفهوم مخالف ۹۱
- ۱) مفهوم شرط وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۹۱
- الف) تعریف ۹۱
- ب) محل نزاع در کدام یک از جملات شرطیه است؟ ۹۱
- ۲) مفهوم غایت وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۹۲
- الف) تعریف ۹۲
- ب) ارکان جمله منطق ۹۳
- ۳) مفهوم حصر وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات ۹۳

الف) تعریف حصر	۹۳
ب) ادوات حصر	۹۴
۴) مفهوم وصف وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات	۹۴
الف) تعریف	۹۴
ب) حجبت یا عدم حجبت مفهوم وصف	۹۵
ج) ادله اثبات مفهوم وصف	۹۵
۵) مفرد لقب وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات	۹۶
۶) مفهوم علامه جوات جعلی الفاظ و مکتوبات	۹۶
بخش دوم: قضایا و وحدت اجزاء الفاظ و مکتوبات و نسبت‌های میان آن‌ها	۹۷
۱) تناقض	۹۷
۲) عکس مستوی	۹۸
۳) عکس نقیض	۹۸
بخش سوم: مباحث استدلال و حجت وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات	۹۸
اقسام حجت وجودات جعلی الفاظ و مکتوبات	۹۹
۱) قیاس	۹۹
۲) استقراء	۱۰۰
۳) تمثیل	۱۰۱
فصل چهارم: نحوه‌ی کاربردی وجود حقیقی خارجی تصورات و تصدیقات در گفتارها و نوشتارها	۱۰۳

الف) مباحث منطقی وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها.....	۱۰۴
الف) مبادی قیاس ها.....	۱۰۴
۱) یقینیات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها.....	۱۰۴
الف) اولیات.....	۱۰۵
ب) مشاهدات یا محسوسات.....	۱۰۶
ج) تجربیات یا مجربات.....	۱۰۶
د) تناثرات.....	۱۰۷
ه) حدسیات.....	۱۰۷
و) فطریات.....	۱۰۸
۲) مظنونات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها.....	۱۰۸
۳) مشهورات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها.....	۱۰۸
۱) تعریف.....	۱۰۸
۲) اقسام مشهورات.....	۱۰۹
۱) واجبات القبول.....	۱۰۹
۲) تأدییات صلاحیه.....	۱۰۹
۳) خلقیات.....	۱۱۰
۴) انفعالات.....	۱۱۰
۵) عادیات.....	۱۱۰
۶) استقرانیات.....	۱۱۱

- ۴) وهمیات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۱
- ۵) مسلمات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۱
- ۶) مقبولات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۲
- ۷) شبهات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۲
- ۸) مخیلات وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۲
- ج) اقسام قیاس به اعتبار ماده وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۳
- د) مبانی اصطناعی وجود حقیقی خارجی در گفتارها و نوشتارها ۱۱۳
- ۱) احکام تکالیف ۱۱۴
- ه) حالات نفسانی قوام‌یافتن شک ۱۱۶
- ۱) قطع و یقین ۱۱۶
- ۲) ظن ۱۱۶
- ۳) شک ۱۱۷
- ج) تعارض و تراحم ۱۱۸
- خاتمه: ساختار کتاب ۱۱۹
- الف) رئوس ثمانیه ۱۲۰
- ۱) غرض ۱۲۰
- ۲) منفعت ۱۲۰
- ۳) نام‌گذاری ۱۲۱
- ۴) نویسنده ۱۲۱

- ۵) علم نقلی یا عقلی ۱۲۱
- ۶) علم آلی یا اصلی ۱۲۱
- ۷) تقسیم ابواب ۱۲۲
- ۸) انحاء تعلیمیه ۱۲۲
- ج) اجزاء علوم ۱۲۲
- ۱) وضوح ۱۲۲
- ۲) مسائل ۱۲۳
- ۳) مبادی علوم ۱۲۳
- منابع ۱۲۵

www.ketabonline.ir

آموزش بی‌تردید در رشد و تعالی زندگی فردی و اجتماعی انسان و دگرگون نمودن آدمی و تحول حیاتی او، جایگاه بی‌بدیلی دارد و می‌تواند نیروی محرکه سراسر زندگی انسان باشد. آموزش تجربه‌ای است، مبتنی بر یادگیری و به منظور ایجاد تغییرات تدریجی و نسبتاً ماندگار در فرد تا بتواند توانایی خود را برای انجام دادن کارها بهبود ببخشد. آموزش به معنای سرمایه‌گذاری بر روی افراد به منظور تدبیر ساختن آن‌ها برای عملکرد و قدرت استفاده بهتر از توانایی‌های طبیعی آن‌ها است. آموزش به پروش به عنوان اساسی و پایه تعلیم و تربیت مطرح است. اجتماع، زندگی، موجود زنده و خصوصاً قسمت آموزش آن، متأسفانه دارای آسیب‌های شدیدی است که برخی از آن‌ها عبارت‌اند از: کم شدن انگیزه تحصیل، سیستمی عمل‌نحزین و غیره؛ لیکن مهم‌ترین آسیب آن، حافظه محوری به جای مفهوم محوری است؛ یعنی امری که نتیجه آن کسب مدارج عالی علمی است؛ اما نمرات آموزشی نشانه‌گفته از آموخته‌هایی است که فقط تا روز امتحان کاربرد دارند و بعد از امتحان، بخش وسیعی از این یادگیری‌ها به فراموشی سپرده می‌شوند. برای برطرف شدن این نوع آسیب با ناگزیریم که یک مدلی از آموزش ارائه شود که مفاهیم و معانی دارای خصوصیات پایداری و ماندگاری شوند و به همین منظور در این تحقیق از مباحث فلسفه و منطق و اصول استفاده شده است. مبنای تحقیق بر اساس مباحث فلسفه گذاشته شده، چون مبنای علم فلسفه وجود و موجودات کلی است و شامل هر نوع وجودی در سلسله می‌گردد و فرق نمی‌کند که علوم از جنس انسانی باشند یا پزشکی یا مهندسی یا کشاورزی و غیره. زمانی که انواع موجودات حقیقی و جعلی شناخته شوند، سؤالی به وجود می‌آید، این است که چگونه، از وجودات جعلی لفظی و کتبی به

وجودات حقیقی خارجی و ذهنی برسیم؟ و مباحث منطقی و اصولی عهده‌دار چنین رویکردی هستند و این مطلب از اهداف این پژوهش است که مجهولات انسان‌ها فراوان و معلوماتشان اندک. انسان‌ها نهایتاً می‌توانند بر یک یا دو نمونه، از الفاظ تخصصی علوم، تسلط داشته باشند و عقل سلیم اقتضاء می‌نماید که بیشتر مواقع سکوت اختیار نمایند و همچنین انسان‌ها ناگزیر هستند که در تخصص‌های گوناگون به کارشناسان خبره آن رشته مراجعه نمایند.

فصل دوم: حق عبارت‌اند: از فصل نخست، درباره روش تحقیق و موجودات چهارم از بحث خواهد کرد و فصل دوم: چگونگی رسیدن به وجود حقیقی خارجی تصورات می‌پردازد و فصل سوم: به وجود حقیقی خارجی تصدیقات و تجزیه و تحلیل آن‌ها اختصاص یافته و فصل چهارم: نیز درباره انواع قضایا و جملات که در نوشتار و نگارها به کار می‌رود که هر کدام چگونه، بر وجود حقیقی خارجی خاصی دلالت می‌کند، مورد کنکاش قرار می‌دهد و در خاتمه تحقیق، ساختار کتاب‌ها است که از روش‌های علمی و اجزای اصلی آن‌ها تشکیل می‌شود، مورد بررسی قرار می‌گیرند. پایا، بر خود فرض می‌گیرم از جناب آقایان حجت‌الاسلام والمسلمین حسین حاجی‌بی و دکتر محمدجواد حائری نژاد و که این نوشته را مورد مطالعه و بازبینی قرار دادند، کمال تشکر نمایم و از خوانندگان محترم و صاحب فکر و اندیشه، تقاضا دارم که قلم عزیز را لغزش‌های این حقیر کشیده و نقدها، راهنمایی‌های عالمانه خویش را در اختیارنده دریغ نفرمایند.